

KÖZOKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉGI HELYZETELEMZÉS ÉS INTÉZKEDÉSI TERV

Kaposvári Egyetem Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

intézményvezető
dr. Walter Károly
1080

közoktatási esélyegyenlőségi szakértő
Bogdán Péter

1. BEVEZETÉS

Az iskolai nevelésben-oktatásban fontos feladat a szegregáció megszüntetése, a diszkrimináció-mentes nevelés-oktatás gyakorlatának megvalósítása. A nevelési-oktatási intézmények feladata az egyes gyermekek hátrányainak csökkentése és egyenlő esélyeinek biztosítása, a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési, oktatási integrációjának segítése. Az Európai Unió elvárásokban is tükröződik a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésének igénye, az egyenlő bánásmód elvének betartása.

Az esélyegyenlőség biztosítását törvény írja elő, mely feltételezi az emberi méltóság tiszteletben tartását, a társadalmi szolidaritás kialakítását.

1.1 Törvényi háttér

A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról kimondja, hogy: „Az Országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség.”

A törvény az oktatás-nevelés folyamataiban is meghatározza az egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség szempontjait:

27. § (1) Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre,

a) amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy

b) amelynek megszervezéséhez az állam

ba) közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, vagy

bb) közvetve - így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján - hozzájárul (a továbbiakban együtt: oktatás).

(2) Az egyenlő bánásmód követelményét az (1) bekezdésben meghatározott oktatással összefüggésben érvényesíteni kell különösen

a) az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,

b) az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,

c) a teljesítmények értékelése,

d) az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,

e) az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,

f) a kollégiumi elhelyezés és ellátás,

g) az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása,

h) a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint

i) az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

(3) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen valamely személy vagy csoport

a) jogellenes elkülönítése egy oktatási intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban,

b) olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét.

(4) Az oktatási intézményekben nem működhetnek olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, hallgatói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

28. § (1) Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha az oktatást csak az egyik nembeli tanulók részére szervezik meg, feltéve, hogy az oktatásban való részvétel önkéntes, továbbá emiatt az oktatásban résztvevőket semmilyen hátrány nem éri.

(2) Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha

a) közoktatási intézményben a szülők kezdeményezésére és önkéntes választása szerint,

b) felsőoktatási intézményben a hallgatók önkéntes részvétele alapján

olyan vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló, továbbá kisebbségi vagy nemzetiségi oktatást szerveznek, amelynek célja vagy tanrendje indokolja elkülönült osztályok vagy csoportok alakítását; feltéve, hogy emiatt az oktatásban résztvevőket semmilyen hátrány nem éri, továbbá ha az oktatás megfelel az állam által jóváhagyott, államilag előírt, illetve államilag támogatott követelményeknek.

(3) A 27. § (2) bekezdésének a) pontjától a nyelvi vagy kulturális önazonosság megőrzését szolgáló, illetve egyházi, kisebbségi vagy nemzetiségi oktatási intézmény tekintetében jogszabály eltérően rendelkezhet.

29. § Törvény vagy törvény felhatalmazása alapján megalkotott kormányrendelet az iskolarendszeren belüli, valamint az iskolarendszeren kívüli oktatásban részt vevők meghatározott körére - az oktatással, képzéssel összefüggésben - előnyben részesítési kötelezettséget írhat elő.

Az 1993. évi LXXIX. törvény a gyermekek jogainak mindenek felett álló védelméről rendelkezik. Az esélyegyenlőség érvényesülésének közoktatásban történő előmozdítását szolgáló egyes törvények módosításáról szóló 2008. évi XXXI. törvény módosította a közoktatási törvényt is.

1.2 Az intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv célja

Biztosítsa az intézményen belül a szegregáció mentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, minden tevékenysége során:

- A beiratkozásnál
- A tanításban, ismeretközvetítésben
- A gyermekek egyéni fejlesztésében
- Az értékelés gyakorlatában
- A tanulói előmenetelben
- A fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- A tananyag kiválasztásában, alkalmazásában
- A továbbtanulásban, pályaaorientációban
- A humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- A partnerség építésében és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, szakmai társadalmi környezettel

1.3 Az esélyegyenlőségi intézkedési terv prioritásai

- A beiskolázás előkészítése annak érdekében, hogy minél több hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló kerüljön normál tantervű osztályba, az óvodákkal való együttműködés szervezeti kereteinek kiépítése
- Az iskola társadalmi – szakmai környezetének minél szélesebb körben való bevonása a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikeressége érdekében
- A HHH tanulók lemorzsolódásának csökkentése
- A mérési eredmények javítása, a kompetencia mérésekkor a HH-s és HHH-s tanulók pontos nyilvántartása, hogy a képzésük minőségének javulását figyelemmel kísérhessük
- A HHH tanulók továbbtanulási arányának növelése érettségit adó középfokú oktatási intézményekben, illetve minél többen maradhassanak 8.osztály elvégzése után intézményünk gimnáziumi tagozatán
- A tanórán kívüli programokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása
- Az iskola infrastruktúrájához való egyenlő hozzáférés biztosítása
- Pedagógusok továbbképzése az IPR sikeres alkalmazásához
- A HHH tanulók számának csökkentése az SNI tanulók körében

1.4 Az esélyegyenlőségi Intézkedési Terv összefüggése a tervezett pályázati projekttel

- A kompetencia alapú nevelés-oktatás programjának bevezetésével kiszélesedne az intézmény belső innovációja; a fejlesztő-, felzárkóztató- és tehetséggondozó programok megerősítése, az iskola képzési kínálatának, arculatának bővítése válna lehetővé.
- A képzéseken a pedagógusok felkészülhetnek a hatékony, új tanulásszervezési eljárások, tanulói megismerési technikák, módszerek elsajátítására, meglévő hagyományos iskolai programok új módszerekkel történő megvalósítására, az SNI, a HH, HHH gyerekekkel való bánásmód pedagógiájára, esélyegyenlőség javítására, személyközpontú, egyéni tanulási utak kialakítása
- IKT eszközök beszerzése, alkalmazása - a humán erőforrás felkészítése, a helyiségek, eszközök tekintetében is a feltételek biztosítása hozzájárulna a tanulói eredmények növeléséhez, saját tananyagok kidolgozásához.

2. A FELADATELLÁTÁSI HELY TÁRSADALMI-GAZDASÁGI KÖRNYEZETÉNEK BEMUTATÁSA

2.1 Az intézmény működési és gazdasági területének társadalmi helyzete

Kaposvár a Dél-Dunántúlon, a Kapos folyó partján fekszik. Somogy megye székhelye, 1990. december 1. óta pedig megyei jogú város. A város népességszáma több mint 68 ezer fő, a vonzáskörzetével együtt kb. 114 ezer ember veszi igénybe egyes szolgáltatásait. A Kaposvári Kistérséghez 74 település tartozik, a központja Kaposvár város. Kaposvár belterülete több mint 2919 hektár, a teljes közigazgatási területe pedig 11389 hektár. A központi belterületen kívül jelentős népességszámú városrészek, a valamikori önálló települések, Toponár, Kaposfüred, Töröcske, Szentjakab, kevesen laknak még Fészerlakon és Répáspusztán. A zártkertek viszonylag nagy területein kettőezernél több ember lakik.

Kaposvár városszerkezete a XIX. sz. végétől tervezett formában alakult, a történelmi városmag 2-3 szintes épületei között vannak a jelentős közintézmények. A lakótelepek a belvárostól északnyugatra lévő területeken épültek, a városszéli és a Kapos folyó déli oldalán lévő városrészek családi házas beépítésűek. Az ipari területek a keleti és nyugati városrészekben épültek fel.

A megyeszékhely a szerepkörének megfelelő teljes közigazgatási, oktatási, egészségügyi, kulturális, sport intézményi ellátottsággal rendelkezik, és a megye gazdaságának központja.

A somogyi megyeszékhely jelentős vasúti és közlekedési csomópont. A Kapos folyó ágainak szabályozása 1835-ben, a végleges vízrendezés 1953-ban történt. Halban gazdag mesterséges vízgyűjtő a 260 hektár területű Deseda-tó. A hegyként emlegetett 7 domb termál és gyógyvizű források lelőhelye.

Infrastruktúra: A város három övezetből áll: a belvárosi, a városközponti részből és az úgynevezett történelmi városmagból. A lakásállomány 98%-a vezetékes ivóvízzel 85%-a gázzal rendelkezik, szennyvízcsatornára 74%-a van rákötve. Majdnem teljes körűen megoldott a hulladékgyűjtés. Hangulatos a Sétáló utca és a kerékpárút eddig elkészült szakasza.

Oktatás, művelődés, sport: Az iskolavárosként, egyetemi városként is emlegetett Kaposvár felsőoktatási intézménye a Kaposvári Egyetem, ahova több mint 4000 diák jár, középfokú iskoláiban 9100 tanulnak. A 18 általános iskolának 6200 diákja van, a 25 óvodában pedig 2800 gyermekről gondoskodnak. Az intézmények többségének a városi önkormányzat a fenntartója, de vannak egyházi és alapítványi tanintézetek is. Kaposvár kulturális életében, de országosan is kiemelkedő jelentőségű a színház. Tudományos és közművelődési központ a Megyei Levéltár és a Megyei Múzeum, valamint a Együd Árpád Művelődési Központ és a Megyei Könyvtár. Kulturális céloktól segélyezési szándékokon át a sporttal kapcsolatos teendőikig, több, mint 260 egyesület tevékenykedik. Közéleti hírekkel a Somogy Rádió, a Kapos Rádió és a Kapos Televízió látja el a lakosságot. Az 1000 ágyszámmal rendelkező Kaposi Mór Megyei Kórház és Rendőrintézet mellett számos szociális intézmény gondoskodik a szükséges ellátási teendőkről, a gyermekkortól az idősekig. Kaposvár tagja az Egészséges Városok Szövetségének. Színes sportéletének több mint száz egyesület a közreműködője, és húsz fölött van a diáksportkörök száma is, melyek eredményei alapján elnyerte a Nemzeti Sportváros címet is. A sikerekben szerepe van a városi sportiskolának és a jó lehetőségekkel rendelkező Sportsarnokoknak is.

2.2 Demográfiai mutatók alakulása a településen és az intézményben

Év	Lakónépesség	A változás mértéke
2002.	68262	-64
2003.	68281	19
2004.	68074	-207
2005.	67953	-121
2006.	67516	-437
2007.	69876	2360

Jelenleg majdnem 70 ezer lakosa van Kaposvárnak. A város korösszetétele kedvező arányokat mutat: a 18-60 évesek 61% ot, a fiatalabbak 21%-ot, az idősebbek pedig 18%-ot tesznek ki. Az iskolai végzettség szerinti összetétel is mutatja, hogy itt vannak jelen legnagyobb számban azok a közigazgatási és

egyéb intézmények, amelyek a felsőfokú végzettségűeket foglalkoztatják. (Egyetemet főiskolát végzett 9,4% középiskolát 29,7%) Az intézményben a tanulói étszám fokozatos növekedése tapasztalható. Az elmúlt négy év távlatában a tanulói létszám alakulása: 2005/2006. tanév: 449 fő, 2006/2007. tanév 444 fő, 2007/2008. tanév 475 fő, 2008/2009. tanév 480 fő. A HH tanulók száma viszont csökkent (131fő, 98fő, 97fő, 84fő), a HHH tanulók száma stagnál (16fő, 15fő).

2.3 Kistérségi, mikrotérségi, települési közoktatási hálózatban betöltött szerep bemutatása a közszolgáltatások elérhetősége szempontjából

2.3.1 Általános iskolai ellátás:

Az önkormányzat által fenntartott és működtetett általános iskolák száma 14, mely kiegészül a fogyatékos gyermekek nevelését, oktatását végző speciális általános iskolával, a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon és Módszertani Központtal (regionális beiskolázású), valamint az alapfokú művészeti nevelést ellátó intézményekkel, a Liszt Ferenc Zeneiskolával és az Együd Árpád Általános Művelődési Központ és Alapfokú Művészeti Iskolával.

A város közigazgatási területén működik még a KE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, a Lorántffy Zsuzsanna Református Iskola és Gimnázium, valamint a Nagyboldogasszony Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény.

2.3.2 Gyógypedagógiai ellátás

Az általános iskolai hálózat része a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon és Módszertani Központ, melyben – részben megyei beiskolázással – speciális nevelési- oktatási feladatokat látnak el. Az intézmény eredeti funkciója szerint az enyhén értelmi fogyatékos tanulók képzését végzi. Az elmúlt években kialakult kényszerhelyzet miatt más típusú fogyatékos tanulók oktatását is vállalniuk kellett, így pl. autisták és a középsúlyos értelmi fogyatékosok iskoláztatását. Mindezek felül az itt végzett tanulók számára 2+2 éves speciális szakiskolai képzés is folyik, melynek keretében a tanulók szakképesítést szerezhetnek.

2.3.3 Gyógytestnevelés, logopédiai ellátás

A jogszabályi változások miatt a Közgyűlés döntése alapján – a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátásának keretében - az iskola által működtetett módszertani központ foglalkozik a feladattal.

Nevelési Tanácsadó

1996 és 2004 között a Nevelési Tanácsadó és Beszédjavító Intézet többcélú intézményként működött. A logopédiai hálózat elcsatolásával – profiltisztítás után – ismét eredeti funkciójában tevékenykedik. A jogszabályoknak megfelelően tanulási és magatartási problémákkal küszködő gyerekek vizsgálatát és terápiáját látja el a 3-18 éves korosztály vonatkozásában.

10 főből álló team – vezetővel együtt – végzi a szakmai munkát, fogadja a szülőktől, intézményektől érkező igényeket. A vizsgálatok és a fejlesztő munka zavartalan lebonyolítására 7 szoba áll rendelkezésre. A tornaszoba speciális felszereltsége a fejlesztő munka sokszínűségét gazdagítja. Ez által a mozgásretardált gyermekek felzárkóztatására nyílik lehetőség.

Az iskolaérettségi vizsgálatok elvégzése a differenciált beiskolázást segíti elő a tanköteles korú gyermekeknél. A szakmai team – pszichológusok és gyógypedagógusok – részt vállal a nevelési kultúra terjesztésében is. Az óvodapszichológus révén az óvodák nevelő, személyiségfejlesztő munkáját lehet közvetlenül segíteni. Az intézmény a város igényeinek kielégítése mellett térségi feladatokat is ellát a szükségleteknek megfelelően.

2.4 Művészeti oktatás

A város alapfokú művészeti iskolájában, a Liszt Ferenc Zeneiskolában zeneelméletet és klasszikus zenét tanítanak. A hangszeres oktatás zongora, fúvós, vonós, gitár és ütő szakon történik, mindez kiegészül a magánének oktatással. Emellett működnek kamaracsoportok, fúvós- és vonósszenekar, valamint kamarakórus is. Az intézmény a jelen tanévi 590 fős létszámmal a 6-22 éves korosztály zenei, művészeti oktatás iránti igényét hivatott kielégíteni.

A tanulólétszám 70 %-a az általános iskolai, 25 %-a a középiskolai korosztályból tevődik össze, 5 % pedig a 18-22 éves korúak zenei oktatását biztosítja. A Zrínyi, Honvéd, Kisfaludy, Toldi, Kodály Általános Iskolában a Zeneiskola kihelyezett tagozataként folyik zenei képzés. Évek óta több oldalról érkező szakmai igény, hogy a képzési struktúra bővítésével népzenei és könnyűzenei oktatás is tartasson. A könnyűzenei képzés már részben megoldódott a szaxofon és gitár tanításával. A népzenei oktatás - tanárihiány és a tárgyi feltételek megteremtésének nehézsége miatt - továbbra is igény marad. Kezdetben a 6 éves kor alattiak képzését, tehetséggondozását végezte a Mikrokozmosz Alapítvány a zeneóvoda keretén belül, ma már más korosztályokra is kiterjed tevékenységük.

A zenei oktatást egészíti ki az Együd Árpád Művészeti Iskolában folyó művészeti nevelő-oktató munka. Az általános és középiskolás korú tanulók itt néptáncal és más művészetekkel ismerkednek. Jelenleg 350 diák iratkozott be: a képzőművészeti (25 fő), a színművészeti (11 fő) és a néptánc tanszakra (314 fő).

Havonta egyszer, szombat délutánonként táncház várta az érdeklődőket. A délutáni foglalkozásokat kézműves foglalkozások, játszóház, és „népmese sarok” színesítette.

A képzőművészeti tanszak pedagógusai folyamatosan figyelték a pályázatokat, és azok többségén sikeresen részt vettek. A gyerekek munkáiból év végén rendszeresen kiállítást rendeztek.

A művészeti oktatásban részesülő tanulók szívesen és sikeresen vettek és vesznek részt a városi nagy rendezvényeken.

2.5 Térségi fenntartói feladatok

Kaposvár Megyei Jogú Város általános iskolai hálózata, a hozzá szervesen kapcsolódó gyógypedagógiai ellátást és művészeti nevelést folytató intézményei a városi érdekeken túlmutató térségi feladatokat is ellátanak. A korábbi fejlesztési terv intézkedéseinek végrehajtásával a szakmai fejlődés mellett az intézményhálózat racionálisabb működése is érzékelhető. Ezt nemcsak a saját korábbi adataival való összehasonlítás igazolja, hanem a megye városaival való összevetés is. A megye városaiban működő általános iskolák 37,5 %-a található Kaposváron. A városok intézményeiben tanuló gyermeklétszám 40 %-a jár Kaposvár általános iskoláiba, és a pedagógusok 34 %-a foglalkozik ezzel a tanulóréteggel. Az adatok jól mutatják a város súlyát, vonzerejét és a közoktatás racionális szervezettségét. (Ezek az adatok nem tartalmazzák a kistérségi társulás gyógypedagógiai ellátásra vonatkozó számokat.)

2.6 Szociokulturális háttér: a lakosság munkanélküliségi mutatói szociális ellátásban részesülők megoszlása, Az SNI, a hátrányos helyzetű és HHH gyermekek aránya az intézményben, ill. feladat-ellátási helyen, a települési átlaghoz viszonyítva

Az aktív foglalkoztatáspolitikának és a dinamikus gazdasági növekedésnek köszönhetően az elmúlt években csökkent a munkanélküliség Kaposváron, ez arra ösztönözte a várost, hogy lakói igazságérzetéhez, a jelen eredményeihez és a jövő kihívásaihoz igazítsa a foglalkoztatási politikáját.

A következő években az új munkahelyek teremtése mellett cél az is, hogy tovább növeljék a meglévő munkahelyek biztonságát.

Az oktatási és képzési rendszerük fejlesztésével elősegítik hogy mindenki hozzájuthasson a versenyképes tudás megszerzésének lehetőségéhez. A városban folytatódik a „segély helyett munka” elv alkalmazása.

A munka becsületének helyreállításában fontos szerepe van a korszerű és hatékony munkaerő-piaci ellenőrzéseknek. A cél az, hogy vissza kell szorítani a támogatásokkal és segélyekkel visszaélőket.

Mivel az intézmény beiskolázási körzete nem behatárolt, nemcsak közvetlenül az épületet körülvevő panellakásokban lakók íratják be gyermekeiket. A tanulók egyre nagyobb hányada nem kaposvári, a város vonzáskörzetéből bejáró tanulók száma évről évre nő, mivel a szülők a városban találnak maguknak munkát. Így várhatóan növekedni fog a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma. Intézményünkbe járó tanulók családjai szinte minden társadalmi réteget leképeznek.

2.6.1 A település életében játszott szerep- társadalmi szerepvállalás, kiemelten a HHH, illetve az SNI tanulók esélyegyenlőségének biztosítása szempontjából

Az iskola a többi általános iskolához képest speciális olyan szempontból, hogy itt gimnáziumi tagozaton is tanulhatnak a gyerekek. Az általános és gimnáziumi tagozatosok aránya 60%/40%. Az intézményben (mindhárom feladatellátási helyet bevonva, az összlétszámot tekintve) viszonylag kevés a sajátos nevelési igényű (32 fő→3,8%) és a halmozottan hátrányos helyzetű (23 fő→2,8%) gyerek. Az októberi statisztika óta növekedett ez az érték, mivel közben az önkormányzati iskolák átszervezésével kapcsolatosan és intézményünk fejlesztő tevékenységének hírére egyre több HH-s és HHH-s tanuló iratkozott be általános iskolai feladatellátási helyünkre.

Igyekszünk nyitottá tenni az intézményünket az integrációs-, képességkibontakoztató foglalkozások megszervezésével, a szülők felé való kommunikációval. Ennek eredményeképpen 69 szülő tett önkéntes nyilatkozatot szülői végzettségéről és a kapott gyvt-ról. Ez hatalmas haladás az előző évekhez képest, amit folytatni kívánunk.

A hátrányos helyzetű és SNI tanulók aránya fokozatos emelkedést mutat. Ennek lehetséges okait az intézmény az alábbiakban látja:

- Az előző évekhez képest több gyerek esetében került sor szakértői vizsgálatra, és került diagnosztizálásra, mint SNI tanuló.
- Mivel az intézmény beiskolázási körzete nem behatárolt, így egyre több HHH és SNI- s tanuló választja ezt az iskolát.
- Megnövekedett a vidékről bejáró tanulók száma, akik családi körülményeire egyre inkább jellemző az alacsony szintű szociokulturális háttér, a szülők iskolázatlansága, a munkanélküliség.
- A Duráczky József Pedagógiai Fejlesztő és Módszertani Központtal kötött együttműködési megállapodás szerint az intézmény felvállalja az ép intellektusú, hallássérült gyerekek integrációját .
- Az intézmény fogadja a különböző fogyatékkal élő tanulókat is (látás-és mozgássérült)
- Az iskola széles körben vállalta fel az integrációt, ezért az érintett szülők iskolaválasztáskor előnyben részesítik az intézményt .
- Más iskolákból átvett tanulók egy része már rendelkezik SNI kóddal.
- A Szakértői Bizottsághoz felterjesztett tanulók vizsgálata a bizottság túlterheltsége miatt lassan történik meg, így a felterjesztés és a szakvélemény kiadása között hosszú idő telik el.

3. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

NEVE: Kaposvári Egyetem Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

SZÉKHELYE: 7400 Kaposvár, Béke u. 75

FENNTARTÓ: Kaposvári Egyetem

JOGÁLLÁSA: önálló szervezeti egységként működő, szakmailag önálló intézmény, jogi személy

TÍPUSA: 8 általános iskolai évfolyammal és felmenő rendszerű 4 és 8 évfolyamos gimnáziumi osztállyal rendelkező, gyakorlati képzést is ellátó nevelési-oktatási intézmény.

Iskolánk 1979 óta működik jelenlegi helyén a Béke-Füredi lakótelepen. Az épület 1996-ban vált négy-szintessé, ezáltal megteremtődtek az általános iskolai és a gimnáziumi nevelő-oktatómunka, valamint a tanító- és tanárjelöltek gyakorlati képzésének optimális tárgyi feltételei. A gyakorlóiskola négyszárnyas, átalakított épülete szaktantermekkel, előadókkal, könyvtárral és két számítástechnika teremmel szolgálja az oktatást. Felújított tornaterme és két uszodai tanmedencéje, sportudvara sokféle lehetőséget kínál a sportolni vágyóknak.

Az iskola beiskolázási körzete behatárolt, de a város egész területéről, szűkebb és tágabb vonzáskörzetéből jelentkeznek tanítványaink.

Az alsó tagozaton 3-3, a felső tagozaton 2-2 párhuzamos osztály tanul. 1992-ben indult a nyolcosztályos, 2002-ben a négyosztályos gimnáziumi képzés, évfolyamonként 1-1 osztállyal.

3.1 Hallgatói képzés az intézményben

A gyakorlati képzés színterei a tanító-, magyartanár- és rajztanárjelöltek esetében elsősorban a gyakorlóiskola. Célja 6-12 ill. 10-14 éves korosztály tanulásának irányításához, személyiségük fejlesztéséhez szükséges speciális pedagógusi képességek, korszerű eljárások, módszerek gyakorlása iskolai környezetben. A gyakorlóiskolai gyakorlati képzésbe beleértendők a hallgatók hospitálásai, csoportos és egyéni tanítási gyakorlatai.

A szakmai gyakorlatok kötelezőek, a 2. Szemesztertől a 7. Szemeszterig tartanak. Az oktató-nevelő munkára való felkészítés egységes folyamat, melynek egymást követő szakaszai során a felkészítés egyre összetettebbé válik. A hallgató és gyakorlatvezetők közti munkakapcsolatban a feladatok komplexitásával együtt mind jelentősebb szerepet kap a segítségnyújtás; a hallgatók egyre gyakrabban igénylik a konkrét segítséget, direkt beavatkozást, kevésbé élnek a lehetőséggel, hogy saját elképzeléseiket valósítsák meg.

A jelöltek általában gyermekcentrikus beállításúak, számos értéket képesek közvetíteni hozzáértő irányítás mellett. Tanulóink kellő rugalmassággal alkalmazkodnak a különböző hallgatói személyiségekhez. Pozitív tulajdonságnak tekintik, ha valaki kedves, érdekes, türelmes, megértő, nem unalmas, jó vele beszélgetni, megtalálják a közös nyelvet. Negatív tulajdonságnak tartják, ha nem jó a tanórai fegyelem, nem haladnak megfelelő tempóban, nem értik, mi a tanulók problémája, és sok mindent újra és újra előről magyaráznak, ha a hallgatók izgulnak.

A gyakorlatvezetők minden esetben felhívják a hallgatók figyelmét a HHH és SNI gyermekekre. Nekik még több segítséget, képességeiknek megfelelő szintű feladatot kell kapniuk. Ezt irányított, differenciált vagy kooperatív munkaformában végzik a tanító- és tanárjelöltek a leghatékonyabban. Ezekre fel kell készíteni a hallgatókat mind az egyetemen elméletben, mind intézményünkben a gyakorlati képzés során. Két éve szervezünk a tanítójelöltek számára alternatív kurzusokat (személyre szabott szöveges értékelés, DIFER mérésen alapuló fejlesztés) is, hogy későbbi munkájukat megkönnyítsük.

3.2 Alapelveink

- Az iskola – és benne a pedagógus – csak akkor sikeres, ha a gyerek sikeres.
- Az eredmények csak megfelelő motiváltság esetén jelentkeznek.
- A gyerek motiváltságának alapja, hogy szeressen iskolába járni.
- A folyamatos kudarcélmények, a teljesíthetetlen elvárások senkivel nem szeretették meg még soha sem az iskolát, sem a tanulást.
- Csak szilárd alapokon építhető tovább a tudás.
- Nem vagyunk többek, mint szolgáltatók, így működésünk mikéntjét elsősorban azok kompetensek megítélni, akik szolgáltatásunkat igénybe veszik.
- A gyereknek tévedni számtalanszor szabad. Nekünk is szabad, de ennek lehetőségét a minimumra kell csökkenteni. Nem a tévedést kell kizárni – ezt nem is lehet – de meg kell tanítani a hiba felismerését és javítását.
- A problémának oka van. Az okok feltárhatók és – amennyiben a mi hatáskörünkbe tartoznak – megszüntethetők.

- Mi is lehetünk okok.
- A pedagógus szakmai ismeretei nem egy életre szólnak, folyamatosan szükséges a megújításuk.
- Az igazán jó iskola több mint a munkatársak szakmai kvalitásainak és egyéni eredményeinek matematikai összege.

3.3 Sikerkritériumok

- Megszűnik a túlkorosság, és ezzel együtt eltűnnek a súlyos fegyelemsértések, tanulmányi lemaradások.
- A tanulók egyéni teljesítményei javulnak, stabilizálódnak, illetve nő – azonos összetétel mellett – az iskola összesített tanulmányi átlaga.
- Csökken a pótvizsgázók, az osztályismétlők aránya.
- 100%-os marad a továbbtanulók, és ezen belül évről évre nő az érettségire adó képzésre, ezen belül is a gimnáziumba felvettek aránya.
- Nő a pedagógusok elégedettsége minden területen.
- Nő a belső és külső kommunikáció hatékonysága, főleg a szülőkkel, amit folytatni és bővíteni kívánunk. (esetmegbeszélések, fejlődések nyomán követése, közös értékelések, az iskolai munkacsoportok összehangolt tevékenysége).
- Szükség szerint felvesszük a kapcsolatot a helyi kisebbségi önkormányzattal.
- Folyamatos a párbeszéd partnereinkkel. (gyermek- és ifjúságvédelmi hálózat, drogprevenciót folytató intézménnyel, módszertani központokkal, védőnői hálózattal, lakótelepi rendőrséggel)
- Nő a rendszer rugalmassága, ami a partneri elvárások teljesítése miatt elengedhetetlen.
- A gyerekek szeretnek iskolába járni, a munkatárs szeret itt dolgozni.

3.4 Sikerfeltételek

- A fenntartó és intézmény jó partneri kapcsolata.
- Ha az intézmény képes a fenntartóval közösen kitűzni a célokat, akkor már az első lépést megtette, de ez nem minden.
- A fenntartónak nagyon fontos befektetésnek kell tekintenie az oktatást, annak tudatában, hogy a megtérülés viszonylagos és csak hosszú távon érzékelhető.
- A források megteremtése és bővítése úgy, hogy minden fejlesztés tervezetten a hosszú távú célokat támogatja. (pályázati lehetőségek kihasználása)
- A vitás kérdésekben a konszenzus keresése és megvalósítása.
- Szakmai továbbfejlődés, felhatalmazás, ellenőrzés, értékelés és elismerés. Ez a megállapítás minden partnerre és minden szintre igaz kell, hogy legyen.

3.5 Minőségpolitikai nyilatkozat

- Az iskola munkatársai elkötelezettek munkájuk, munkahelyük iránt
- Valamennyien hozzájárulnak ahhoz, hogy a közösen megfogalmazott és elfogadott minőségcélokat megvalósítsuk

Számunkra a minőség az alábbiakat jelenti:

- szakmai felkészültséget
- felelősséget
- megbízhatóságot
- biztonságot
- „kézzelfogható” bizonyítékokat
- Tanulóinkat úgy készítjük fel, hogy megalapozott tudással léphessenek a következő iskolafokozatba, és képesek legyenek beilleszkedni a társadalomba.
- Partnereink igényeinek és elvárásainak megvalósítása érdekében célul tűztük ki, hogy iskolánk működése legyen átlátható, korszerű, sokoldalú és gyermekközpontú.
Céljaink érdekében folyamatosan fejlesztjük az oktatás szakmai és – anyagi lehetőségeinkhez mérten – tárgyi feltételeit.
- A partnerközpontú intézményi működés érdekében:
Rendszeresen mérjük partnereink igényeit és elégedettségét.
A kapott információk alapján célokat tűzünk ki, intézkedési terveket készítünk.

Jobbító intézkedéseket hozunk, és ezeket megvalósítjuk.

Fontosnak tartjuk, hogy munkatársaink megismerjék, megértsék, és munkájukban érvényesítsék minőségpolitikánkat, minőségcéljainkat.

4. HELYZETELEMZÉS

4.1 Integráció, képesség-kibontakoztató felkészítésben résztvevők száma

	Integráció	Képesség-kibontakoztató	Összesen
2004/2005	0	0	0
2005/2006	20	17	37
2006/2007	15	31	46
2007/2008	32	47	79

Az integrációs felkészítést felmenő rendszerben vezettük be. A bevezetés első három évében a két normatívára jogosultak összlétszáma emelkedett. A 2007/2008. tanévben a létszám közel 60%-os növekedése nem magyarázható a szociális háttér ilyen mértékű romlásával. A növekedés oka adminisztratív, a normatíva igényléséhez szükséges dokumentumokat haladéktalanul beszerzik a szülők a tanév elejére.

Az emelkedés lehetséges okai:

- az előző évekhez képest több gyerek esetében került sor szakértői vizsgálatra, és került diagnosztizálásra, mint SNI tanuló
- az iskola széles körben vállalta fel az integrációt, ezért az érintett szülők, iskolaválasztáskor előnyben részesítik az intézményt
- más iskolákból átvett tanulók egy része már rendelkezik SNI kóddal

4.2 Intézményünk tanulói összetétele

Iskolánk a többi általános iskolához képest speciális olyan szempontból, hogy nálunk gimnáziumi tagozaton is tanulhatnak a gyerekek. Az általános és gimnáziumi tagozatosok aránya 60%/40%. Célunk, hogy a HH-s és a HHH-s tanulók minél nagyobb hányada maradjon a 8. osztály elvégzése után intézményünk 4 évfolyamos gimnáziumában, ne kelljen intézményt váltania, biztosított legyen az egyéni haladásának, fejlődésének nyomonkövetése. A párhuzamos évfolyamon lévő osztályok tanuló-összetételének különbsége az emelt szintű testnevelés oktatásból adódik. A HH-s és HHH-s tanulók szülei előszeretettel választják gyermeküknek a „testnevelés tagozatot”.

A kollégák közül egy pszichopedagógus és egy fejlesztő pedagógus rendszeresen segíti az SNI-ek felzárkóztatását. Kis csoportban dolgoznak, ügyelve arra, hogy a tanulók ne maradjanak le az órai munkáról. Az integrált oktatáshoz igényelt kiegészítő normatívából utazó logopédust foglalkoztatunk több éve.

Az újonnan diplomát szerzett pszichológus kolléganő ettől a tanévtől bekapcsolódik a munkába, segítve ezzel többek közt a HHH-eket különböző problémáik megoldásában.

Intézményünkbe 4 mozgássérült, 1 halláskárosult, 1 látássérült és 1 beszédzavaros gyermek is jár. Ők a lehetőségek szerint a maximális segítséget megkapják és természetesen integrált oktatásban sajátíthatják el a tananyagot az osztálytársaikkal együtt. A 2008/2009-es tanévtől létrehoztunk egy IPR munkacsoportot, melynek tagjai egyéni és csoportos fejlesztési tervek alapján rendszeresen foglalkoznak a HH-s és HHH-s tanulók esélyteremtésének javításán.

4.3 Eljáró és bejáró tanulók

Intézményünk közel 20%-ban vidéki gyerekeket vesz fel. A fennmaradó 80% körülbelül fele-fele arányban oszlik meg a körzeti és körzeten kívüli gyerekek között. Iskolánk vonzereje a testnevelés tagozattal, saját uszodával és a folyamatos továbbhaladást biztosító 4 és 8 évfolyamos gimnáziumnak is köszönhető. Mivel iskolabusszal nem rendelkezünk, ezért a más településekről bejáró alsó tagozatos gyermekeket legtöbbször a szülők személygépkocsival szállítják. A nagyobbak már inkább egyénileg, busszal közlekednek.

4.4 A beiskolázás előkészítése

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy intézményünkben a beiskolázás sikeres legyen. Már szeptemberben kialakulnak a felelős munkacsoportok. Ők állítják össze az éves munkatervet, hogy az első osztály, a 8- és 4 évfolyamos gimnázium minél sikeresebben tudja kezdeni a következő tanévet.

Különböző programokat szervezünk a leendő tanulók és szülők számára:

- nyílt napok
- tájékoztatók
- játékos sportvetélkedő

- játszótér
- továbbtanulási lehetőségek ismertetése

Közös célunk, hogy iskolánkat minél vonzóbbá tegyük a gyermekek számára. Ennek érdekében együttes összefogásra van szükség.

Intézményünk szeretettel fogadja a HHH, valamint SNI tanulókat is, mivel sikeres fejlődésükhöz szükséges feltételeket biztosítani tudjuk. Már a programokon olyan viszonyban kerülünk leendő elsőseinkkel és szüleikkel, hogy még az iskolakezdés előtt minél többet megtudjunk szociokulturális háttérükről, az elkövetkezendő esélyteremtési feladatunkról.

4.5 Az iskola szakmai és társadalmi környezetének kapcsolatrendszere

Célunk az iskolába járó valamennyi tanuló, különösen a halmozottan hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségének megteremtése, a cél eléréséhez megoldandó feladatok, lehetőségek számbavétele, objektív, reális alapokra épülő projekt lépésről lépésre történő kidolgozása és megvalósítása.

A nevelési programunkban deklarált alapelvek, célok, feladatok magától értetődővé teszik a nyitottságot, illetve partnerségre törekvést.

Legelembibb a szülőkkel, illetve a szülői szervezetekkel való szoros együttműködés. A fogadóórák rendszere, a szülői értekezletek, a nyílt napok, családlátogatások biztosítékai a szülői ház és a pedagógusok kapcsolattartásának, a nevelőmunka koordinálásnak.

Az osztály-szülői munkaközösségek, a Szülők Munkaközössége, illetve az Iskolaszék javaslattevési, véleménynyilvánító joggal rendelkeznek, részesei döntés-előkészítéseknek, partnerek a nevelőmunkában.

A szülők készséges segítségének, (sokszor áldozatkész) támogatásának eredménye a „Gyermekeink jövőjéért” alapítvány működése is, amelynek céljai közt kiemelt szerepet kap a rászoruló tanulók anyagi támogatása, ösztöndíj elérésének lehetősége.

Szülők, nevelők közös tevékenységére épül a politikamentes *civil szervezetekkel* való együttműködés. Ezek között vannak egyedi alkalmakra szorítkozók (bélyeggyűjtők, sakkozók...) és folyamatosan együttműködők (sportklubok, -szövetségek, turisztikai-, környezetvédelmi egyesületek). Mindegyik tanítványaink számára biztosít lehetőséget készségeik, képességeik fokozására, esélyeik növelésére.

Meggyőződésünk, hogy minél több(féle) közösségnek tagjai a gyerekek, annál nagyobb esélyük van arra, hogy az ő tudatukba, magatartásukba is beépüljenek a társadalmi együttélést jobba, humánusabbá tevő értékek, illetve a befogadó-megtartó közösség tagjaiban is erősödhet a pozitív irányú „társadalmi tudatformálódás”.

Az érintett családok és gyermekek gondjainak megismerése, a hathatós és szakszerű segítség biztosítása a nevelőtestület valamennyi tagjától elkötelezettséget, odaadó munkát vár el.

Az iskolavezetés, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az IPR munkacsoport és minőségbiztosítási csoport igyekezett minden olyan szakterületet összefogni, a szakemberek munkáját koordinálni, amely a gyerekek (családok) ellátása során velük kapcsolatba kerülhet és esélyeik növeléséért tehet: iskolaorvos, gyermekorvos, védőnő, pszichológus, óvónő, tanító, tanár, logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichopedagógus, logopédus, családgondozó, gyermek- és ifjúságvédelmi szakember, jogász.

Így sikerült létrehozniunk egy folyamatosan bővülő „adatbankot”, amelyben különféle nehézségekkel küzdő gyerekekkel (és szüleikkel) foglalkozó személyek, intézmények címlistája található.

Természetesen folyamatos a kapcsolatunk a Pedagógiai Főiskolai Kar tanszéki oktatóival, akik kérésünkre a szakszolgálatok mellett szakmai segítséget adnak.

Az elmúlt években megszerveztünk olyan fórumot, amelyen szakemberek bemutatkozhattak, a szülők tájékozódhattak, megismerhették lehetőségeiket, a szakma erőfeszítéseit.

A szülők és a szakemberek közti párbeszéd többször szinte baráti eszmecserévé, bizalmas tanácsadássá alakult. Szándékunkban áll folytatni ezt a munkát.

Szükségesnek tartjuk a továbbiakban a jogi tanácsadást megvalósítani.

Tovább bővíthetjük a tevékenységi kört szakmai fórumok létrehozásával (intézményi pedagógusok és a szakszolgálat munkatársai között). Különböző témákban közös szakmai vélemény kialakítása, javaslatok megfogalmazása, cselekvési útmutatók, ajánlások...

Szülőknek hírlevelet összeállítani, amelyben aktuális információkkal segítünk...

4.6 Az iskolaszék és az szülői munkaközösség kapcsolata az intézményi munkával

Az iskolaszék tagjai az oktató-nevelő munkában közvetlenül érintett csoportokból kerülnek ki. 3-3 fő képviseli a tantestületet, a szülők közösségét, illetve a diákokat. (DÖK) Éves munkatervét úgy állítja össze, hogy az abban megfogalmazottak összhangban legyenek az iskola munkatervében kitűzött célokkal, feladatokkal. Az iskolaszék vezetője (szülő) részt vesz a beiskolázási programokon, nyílt napokon, az iskolai ren-

dezzvényeken, a szülői munkaközösség megbeszélésein. Jogosítványaival élve igyekszik tájékozódni az intézmény helyzetéről, az érvényben lévő dokumentumokról. Lehetőségeihez mértén segít ezek megvalósításában. Ülésein rendszeres meghívott az intézmény vezetője, illetve a témától függően az illetékes igazgatóhelyettes, a szakszervezeti titkár, a közalkalmazotti tanács vezetője.

Az iskolaszék tagjai örömmel fogadták, hogy az igazgató úr konkrét problémák megoldásában kérte ötleteiket, segítségüket. (pl.: menzapénz befizetése, a tanulói hiányzások csökkentése, a szülők hozzáállása az iskolai rendezvényekhez). Ezekhez javaslatokat fogalmazott meg, illetve a szülői értekezleteken felhívta a szülők figyelmét a kötelességeikre. Hosszú ideig megoldatlan volt az információáramlás. Az Internet, illetve a személyes beszélgetések segítségével ez is javult. Intézményünk honlapján bárki betekintést nyerhet működésünkbe, dokumentumainkba.

Az iskolai szülői munkaközösség munkájának eredményességét elsősorban az határozza meg, hogy az egyes osztályok szülői munkaközössége hogyan működik. Nagyon fontos az, hogy az osztályfőnökök, a szaktanárok és a szülők rendszeresen tartsák a kapcsolatot a gyermekek érdekében. Az együttműködés formái: fogadóórák, szülői értekezletek. Őszintén, nyíltan beszéljenek a felmerülő problémákról. A panaszkezelési eljárást betartva kezeljék a konfliktusokat. Lehetőségükhöz mértén támogassák az iskolát – elsősorban az egységes nevelés terén.

Pozitív példákat tapasztalhatunk több osztály esetében (pl.: szekrények, padok, osztálytermek rendbetétele; az iskolai rendezvények anyagi támogatása; a szervezésben való részvétel, szabadidős programok szervezése, fogadóórákon, szülői értekezleteken, nyílt napokon való részvétel).

El kell fogadtatni a szülőkkel, hogy gyermekeik érdekét, egészséges fejlődését (szellemi, pszichés, testi) csak egységes elvárásokkal, szoros együttműködéssel segíthetjük.

Általános tapasztalat, hogy az egyes szülői fórumokon éppen azok a szülők nem vesznek részt, akiknek a gyermekeivel a legtöbb magatartási, tanulmányi probléma van. Ebben az SZM sokat segíthetne.

4.7 Lemorzsolódás, továbbtanulás és kompetenciamérések eredményei

4.7.1

A 2005/2006-os tanévtől kezdődően nem volt intézményünkben évfolyamismétlő. Azok a tanulók, akik a tanév során gyengén teljesítettek egy vagy két tantárgyból, ők is a nyár folyamán mindig pótolni tudták hiányosságaikat. Közös célunk, hogy ez a további években is megtartható legyen.

Iskolánkba egy magántanuló jár(gimnáziumi tagozaton) . Ő kiemelkedő sportteljesítménye miatt élt ezzel a lehetőséggel. A HHH-os tanulók közül még egyik szülő sem kérelmezte a magántanulóságot . Ha a jövőben ez családi vagy egyéb okok miatt előfordul, mindenképpen külön foglalkozási tervet dolgozunk ki számukra.

4.7.2

Végzett tanulóink között nincs olyan, aki nem tanult valamilyen középiskolai intézményben tovább. Érettségi adó képzésre nyolcadikosaink 80%-a sikeres felvételt nyert. A fennmaradó 20% szakiskolákban folytatja tovább tanulmányait. Ezek az adatok körülbelül megegyeznek az országos átlaggal. Szeretnénk tovább emelni a gimnáziumban továbbtanulók számát. Másrészt szeretnénk növelni azon HH-s és HHH-s tanulók arányát, akik intézményünkben folytatnák tovább középiskolai tanulmányaikat 8. osztály után.

4.7.3

Kompetencia-mérés zajlott a 6., 8., 10. évfolyamon. Módszere az országosan kiadott mérőlapok. Célja az eredményes mérés, melynek mércéje az országos átlag.

Humán erőforrások: Érintett tanítók, szaktanárok, osztályfőnökök, értékelő szakember, számítástechnikus
Dologi erőforrások:Mérőeszköz és iskolai adatfeldolgozó szoftver (OKÉV), számítógép

4.7.4 A kompetenciamérés eljárásrendje

	Tevékenység/feladat	Felelős	Dokumentum
1.	Országos Kompetenciamérés lebonyolítása	OM mérésekért felelős intézményi koordinátor	Mérőlapok
2.	Az Országos Kompetenciamérés eredményeinek összehasonlító vizsgálata (intézményi, országos átlag)	OM mérésekért felelős intézményi koordinátor, tanítók, tanárok	Országos jelentés a kompetenciamérésekről

3.	Intézkedési terv készítése, ha a kompetenciamérés eredményei nem érik el a jogszabályban meghatározott minimumot	OM mérésekért felelős intézményi koordinátor	Intézkedési terv
4.	Az intézkedési terv megküldése a fenntartónak	Igazgató	Intézkedési terv
5.	Fenntartói jóváhagyás	A fenntartó	Jóváhagyás dokumentuma
6.	Intézkedési terv végrehajtása	Igazgató	Az intézkedési terv alapján készített mérőanyag

Az OM mérést követően fontosnak tartjuk a következő tanévben a mérések nevelőtestületen belüli elemzését (kiemelten a HH-s és HHH-s tanulók tekintetében), a szülők tájékoztatását szülői értekezleten, honlapunkon.

4.8 A tanórán kívüli nevelés

Irányadó pedagógiai értékek: A napközi otthon alapvető feladata, hogy szervezett formában biztosítsa az eredményes, nyugodt tanuláshoz illetve a szabadidő hasznos, változatos eltöltéséhez szükséges feltételeket, tevékenységével járuljon hozzá a tanulók autonóm személyiségének kibontakozásához. Biztosítson olyan körülményeket, melyek által a gyermekek megtapasztalhatják a közösséghez tartozás élményét. A nevelő és oktató munka érdekében jó munkakapcsolatot alakítunk ki az osztálytanítókkal, együttműködünk a szaktanárokkal. Folyamatos szakmai párbeszédet folytatunk az alsó tagozatos munkaközösség tagjaival.

4.8.1 A napközis munkánk során a legfontosabbnak tartott, irányadó pedagógiai értékek

Egészség, aktivitás; érdeklődés; kommunikációs, kooperációs képesség; az életfeladatokra való felkészültség (gyakorlatiasság); produktivitás; (kreativitás és innovációs képesség); átfogó valóságérzékelés-és értékelés; autonómia; igénysszint; felelősség.

Célunk a fenti értékekre alapozva, az életkori sajátosságok figyelembevételével mindazon képességek, kompetenciák fejlesztése, melyek a társadalmi és természeti környezetben való tájékozódást, az ismeretek alkalmazását illetve más ismeretekkel való összekapcsolódását segítik elő, melyeknek végső célja az autonóm személyiség kibontakoztatása. A fejlesztés szempontjából lényeges, hogy az érzelmi, motivációs tényezők is szerepet kapjanak.

4.8.2 Alakítandó, fejlesztendő kompetenciák

I. Kognitív kompetenciák (az értelem kiművelése):

- elemi kompetenciák
- megismerési képességek
- intellektuális kompetenciák
- tanulási kompetenciák

II. Személyes kompetenciák

1. Személyes értékek tudatosítása, a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezők megerősítése:

- személyes képességekbe vetett hit
- reális és pozitív önbizalom
- kudarcátűrés
- önismeret, önfejlesztő képesség (egyéni erősségek, gyengeségek felismerésének képessége)
- véleményalkotó és véleménynyilvánító képesség
- kezdeményezőképeség, vállalkozókészség
- cselekvőképeség, magabiztosság
- rugalmasság
- a saját munkáért, tanulásért való felelősségvállalás képessége

2. Életvezetési készségek, képességek:

- önkiszolgálás képessége

- érzelmekkel való bánni tudás képessége
- szabadidő hasznos, tartalmas eltöltése
- társas kapcsolatok kiépítésének képessége
- autonóm cselekvés képessége

III. Szociális kompetenciák

1. Az iskola (társadalom) általánosan elfogadott és támogatott viselkedési és illemszabályainak ismerete, alkalmazásának képessége

2. Szociális kommunikáció képességei:

- meghallgatás, érdeklődés, kérdezés, kérdés, reagálás, vita, társalgás

3. Jó szociális attitűdök és meggyőződések kialakítása; szociális készségek, képességek folyamatos fejlesztése:

- bizalom, empátia a társak iránt
- a másikra való odafigyelés képessége
- másokkal való kapcsolatépítés képessége
- kompromisszum készség
- csoportmunkában való együttműködés
- különböző szerepek vállalása a csoporton belül
- konfliktuskezelés és megoldás
- tolerancia és tisztelet
- a „másság” elfogadása, segítő viszonyulás
- az agresszív és erőszakos ill. önpusztító viselkedésformák elleni fellépés

„A kulcsképeség azt jelenti, hogy a fiatalot olyan általános kulccsal kell ellátni, ami a jövőbeni munkaerőpiacon sokféle ajtót megnyit számára, és képessé teszi szakmai, társadalmi és egyéni problémái önálló megoldására.”

A következő területeken szeretnénk fejlődést elérni:

Kommunikációs képesség, kooperáció, rugalmasság, kreativitás, összefüggésekben való gondolkodás, önállóság, problémamegoldó készség, önérvényesítés, döntéskészség, megbízhatóság, felelősségvállalás, tanulásképeség, koncentrációs készség, kitartás, pontosság, gondolkodás, önálló tanulás, teljesítő képesség, kritikai képesség, ítélőképesség. Az említett kulcskompetenciák fejlesztése – akár játékos formában – már kiskorban elkezdhető, majd a személyiség érettségi fokának megfelelően folyhat tovább.

4.8.3 A napköziotthon alapvető feladatai

A következő nevelési területeken segítjük az iskolai célok megvalósulását:

1. Önálló tanulás, információk befogadása, feldolgozása, alkalmazása:
 - a tanulók érdeklődésének felkeltése
 - a nyugodt tanulás környezeti feltételeinek biztosítása
 - a munkaeszközök megfelelő használatának elsajátíttatása
 - a tanulás tervezésének tanítása (sorrendiség, idő tervezése)
 - a helyes tanulási technikák elsajátíttatása
 - az igényes, kitartó munkavégzés szokássá alakítása
 - kérdések illetve vélemény kulturált megfogalmazására nevelés, kommunikációs kultúra alakítása
 - a tanulók önművelődési igényének fokozatos kialakítása
 - az önálló ismeretszerzés lehetőségének biztosítása
2. A szabadidő tartalmas, önálló felhasználására nevelés: A tanulók életkori sajátosságait, érdeklődési körét figyelembe véve igyekszünk minél változatosabb szabadidős programokat tervezni.
 - különböző játékok megismertetése (konstrukciós-, szabály-, szerep-, sport-, csapat-, szituációs-, dramatikus-, önismereti, stb. játékok)
 - kézműves tevékenységek, manuális foglalkozások
 - vetélkedők (műveltségi, játékos, sport, környezetvédelmi, stb.)
 - kulturális programok
 - művészeti tevékenységek kipróbálása

- népszokások megismertetése
- mesék dramatizálása
- versek tanulása, versmondás
- vers ill. mese illusztrációk készítése
- pályázati munkák készítése (rajz, kézműves)
- jeles napok, világnapok – megemlékezés
- játszóházak (karácsonyi, húsvéti)
- ünnepek osztálykeretben (Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja)
- szakkörök (origami, német, stb.)

Iskolánk napközis nevelői a 2007/2008. tanévben a következő szakköröket vezetik 16-17 óráig. A szakkörök 10-23 fővel működnek.

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
SZAKKÖR 1-2. évf.	Szeretem a természetet	Ügyes kezek	Origami	Német	----- -----
SZAKKÖR 3-4. évf.	Ügyes kezek	Zsinórlabda	Német	Képzőművészet	Szeretem a természetet

A 2008/2009-es tanévtől ezek kiegészültek a felmért igények alapján: foci szakkörrel, francia szakkörrel. Iskolán kívüli programok (városi rendezvények, kiállítások stb.)

A napközis csoportok tevékenyen közreműködnek, illetve vesznek részt Kaposvár város programjain: Pl.: Részvétel a Mikulás Bajnokságon, az Együd Árpád Művelődési Ház farsangi dekorációjának elkészítésében. November havában napközis csoportjaink meglátogatták a város több múzeumát, kiállítását.

3. Társas kapcsolatok, csoportélet, közösségformálás irányítása:
 - napirend szervezése
 - csoportszabályok kialakítása, betartatása
 - csoportszokások, hagyományok kialakítása
 - megbízatásokkal a csoport iránti felelősség kialakítása
 - csoportrendezvények kezdeményezése, szervezése, lebonyolítása
 - a kulturált kommunikáció tanítása, elvárása a csoportban
 - együttműködésre képes, egymásra figyelő, egymásnak segítséget nyújtó, a „másság” iránt toleranciát tanúsító közösség kialakítása
 - a közösséghez tartozás élményének biztosítása
4. Egészséges életmódra nevelés:
 - alapvető higiénés szokások megismertetése, alkalmaztatása
 - általános testápolási és öltözködési szokások elsajátítása
 - a kulturált étkezés szokásainak, illemszabályainak megismertetése, alkalmaztatása
 - az egészséges táplálkozás alapvető elveinek megismertetése
 - mindennapos testmozgási lehetőség biztosítása, környezet tisztaságának, rendjének megőrzése
 - esztétikus környezet kialakítása
5. Környezeti nevelés:
 - környezettudatos magatartás elősegítése
 - környezeti károk megelőzése
 - személyes környezeti élmények nyújtásával a természet, az élővilág szépségének, változatosságának felfedeztetése
 - a környezetvédelem fontosságának megismertetése
 - hagyományteremtő eseménynaptár
 - környezetvédő tevékenységek (Szeptemberben a Tisztasági világnap alkalmából környezetünk tisztaságáért dolgoztunk.)

Ezen kívül fontosnak tartjuk, hogy minél több tanuló vehessen részt erdei iskolában és nyári táborokban. A túljelentkezésnél itt is előnyben részesítjük a HH-s és a HHH-s gyermekeket.

4.8.4 Az iskolán kívüli segítő programokban való részvétel

Az Útravaló Program keretei között 3. tanévben biztosítjuk az eredményesebb tanulást gyermekeinknek. A mentorok a lehetőségekhez mérten mindenben segítik a hátrányos helyzetű tanulóinkat.

A programban résztvevők közül másfélszerezésre nőtt a HHH-ek száma. Ők még több segítséget, odafigyelést igényelnek. Bátran kérik mentoruktól a fokozott figyelmet, ha tanulási vagy akár családi problémákkal küszködnek. Ez természetesen a három év alatt kialakított bizalmas kapcsolat eredménye.

4.9 Infrastruktúra az intézményben

4.9.1 Informatikai helyzetelemzés

Ellátottság:

Két számítógépes szaktantermünk van 13/13 db számítógéppel.

A 301. Szaktanteremben a számítógépek az InterPC által vásárolt gépek vannak, ezek 6 évesek, ma már elavultnak, lassúnak nevezhetők. A 302. Szaktanteremben a számítógépek az OM Informatika normatíva terhére vásárolt gépek 3 évesek, még korszerűnek mondhatóak.

Internet használat:

Az OM által biztosított közháló programnak megfelelően ingyenesen biztosított az Internet használata, melynek sebessége 4 Mbit. Mindkét szaktanteremben a számítógépek Internet hozzáféréssel ellátottak.

2004-ben az OM Vezeték nélküli hálózat pályázatán nyertünk, melynek keretében a III. és a II. emeleten VLAN által is biztosított az Internet hozzáférés.

Biztosított még a könyvtárban 5 számítógépen, illetve a felsős és alsós tanárban, valamint az igazgatóhelyettesi irodákban. A könyvtárban elhelyezett számítógépeket a tanulók használják önálló tanulásukhoz.

Az informatikai szaktantermek jó felszereltsége, Internet hozzáférési lehetősége mindenképpen a legnagyobb segítséget azoknak a HHH gyerekeknek nyújt, akiknek otthon ez nem adatott meg.

4.9.2 Infrastrukturális feltételek a testnevelés órán

A gyakorlóiskola eszköz ellátása megfelelő, azonban sok szer már régi, elavult, cserére szorul. A 2007/2008-as tanévtől az ISK helyett DSE jött létre szülői és testnevelő tanári kezdeményezés alapján. Célszerű a több pályázati lehetőség elérése volt. A tornatermek és udvari pályák leterhelése maximális. A késő délutáni és az esti órákban bérlők veszik igénybe, így a befolyó pénzből folyamatosan tudjuk felújítani az eszközállományt.

A tanórák alatt a terem kihasználtsága teljes, a délutáni órákban a szakkörökön, tehetséggondozó foglalkozásokon illetve gyógytestnevelés órákon vehetnek részt az iskola tanulói. A HH-s és HHH-s tanulóknak igyekszünk minél több mozgásos szakkört kínálni, ahol csapatépítő és szabálykövető magatartásformákat is elsajátíthatnak.

4.10 Az SNI tanulók fejlesztése az intézményben

Az SNI tanulók fejlődéséhez szükséges feltételeket jogszabály rögzíti az SNI típusának és súlyosságának megfelelően. Az iskola Alapító Okirata tartalmazza, milyen típusú SNI tanulók ellátását, képzését vállalja fel az integráció keretein belül az iskola.

A személyi feltételeknek részben saját gyógypedagógussal tesz eleget, ahol szükséges ott szerződés keretében külsős szakemberrel látja el a feladatot. (A látássérült tanulóhoz tiflopedagógussal, a hallássérült tanuló esetében szurdopedagógussal, a beszéd fogyatékos tanulónál logopédussal van feladatellátási megállapodás.)

A szakmai ajánlásokhoz, gyakorlathoz képest több gyerek jut az iskola gyógypedagógusára.

Az oktatáshoz szükséges tankönyvek, oktatási segédanyagok, fejlesztő eszközjátékok, diagnosztikai teszteszközök nagy részben biztosítottak.

A gyógypedagógus szakmai munkája: ellátja az iskolában lévő SNI tanulók jogszabályban rögzített fejlesztését. Elvégzi a tanulók előzetes szűrését, és indokolt esetben továbbküldi őket a Szakértői Bizottsághoz.

Részképesség-zavarok feltárását, egyéni és csoportos fejlesztő foglalkozások keretében a fennálló problémák kezelését végzi.

Szakmai munka ütemezése: a gyógypedagógus órarendi beosztásban, jogszabály által meghatározott óraszámokban végzi el a fejlesztő foglalkozásokat. A tanulók szűrését, a részképesség-vizsgálatok kiértékelését, a Szakértői Bizottsághoz való felterjesztéseket a 40 órás heti munkaidő terhére látja el. Az egyéni fejlesztési tervben meghatározott feladatokat a tanulók egyéni fejlődési üteméhez igazítja a gyógypedagógus.

Dokumentumok vezetése:

- egyéni fejlesztő napló
- csoportos elvi fejlesztési tervek
- Szakértői Bizottság, és Nevelési Tanácsadó által kiadott anyagok

Infrastrukturális feltételek: az elégséges feltételek biztosítottak. A jó szakmai munkához további fejlesztésekre van szükség, Internet kapcsolatra a szükséges számítógépekkel együttesen. Interaktív tábla használata jelentősen segítené a tanulók fejlesztési feladatainak ellátását. További eszközök beszerzése szükséges, amelyekre pályázati források adhatnak fedezetet.

4.11 *Humánerőforrás az iskolai oktatásban*

Intézményünkben minden pedagógus a megfelelő képesítéssel rendelkezik. A kollégák által oktatott tantárgyakat csak az előírt diplomával rendelkező pedagógusok tanítják.

Humánerőforrásunk 100%-os.

4.12 *Intézményi és szervezeti együttműködés*

A különböző intézményekkel, civil szervezetekkel rendszeres a kapcsolatunk. A szoros együttműködésnek köszönhető a gyors információáramlás. Az egyes szervezetek nagyban segítik iskolánkat és ők is számíthatnak a mi munkánkra. Kiemelten fontos kapcsolatban állunk azokkal az intézményekkel, melyek a HHH és az SNI gyermekekkel foglalkoznak.

Például: Családsegítő, Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó. Valamint olyan önkormányzati iskolákba megyünk hospitálni, ahol szintén foglalkoznak a HH-s és a HHH-s tanulók fejlesztésével, esélyteremtésével(pl. Bartók Béla Úti Ált. Isk., Rákóczi Ferenc Ált. Isk.)

5. ÖSSZEFÜGGÉS AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGI HELYZETELEMZÉSSSEL

5.1 A helyzetelemzés megállapításai és a szükséges beavatkozások

Esélyegyenlőségi terület	Feltárt probléma	Szükséges beavatkozás
Halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal kapcsolatban: az adatgyűjtés, a nyilatkoztatás problémái	Nem áll rendelkezésünkre pontos adat a HH-s és HHH-s tanulók számáról	Kapcsolattartás a jegyzővel a pontos adatok beszerzése érdekében. Felelős: ifjúságvédelmi felelős
A HHH tanulók reprezentációja az SNI tanulók között	A HHH tanulók reprezentációja magas az SNI tanulók között	Preventív célú iskolafejlesztési program alkalmazása
Lemorzsolódás	Magas a HHH tanulók lemorzsolódásának aránya	Egyéni fejlesztési tervek készítése Pedagógiai módszertani fejlesztés
Iskolai szegregáció intézményi szinten	Párhuzamos osztályokkal működő évfolyamokon is több esetben meghaladja a 25%-ot a HH tanulók aránya.	A tanulók osztályba sorolása a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján, a tanuló „fogycatékossága”, illetve annak súlyossági foka alapján történik.
Továbbtanulás	Továbbtanulási arányok eltérése a halmozottan hátrányos helyzetű és a nem halmozottan hátrányos helyzetű végzősök között	A középiskolákkal való együttműködési programok megvalósítása, pályaoorientációs programok alkalmazása, mentori rendszer működtetése
A társadalmi- szakmai környezettel való együttműködés	Egyedi esetek megbeszélését lehetővé tevő fórumok hiánya	A társadalmi partnerek bevonása, fórumok létrehozása
A pedagógusok módszertani képzettsége	Alacsony a megfelelő módszertani (IPR) tanfolyamot végzett pedagógusok száma	Pályázati lehetőségek kihasználása pedagógus továbbképzésekre.

5.2 A beavatkozási területek aktorainak beazonosítása, problématerületenként

Tématerület	Aktorok
A HHH tanulók nyilvántartása	Egészségügyi szektor (védőnő, háziorvos) Szociális szektor (CSSK, GYEJÓ) Civilek, CKÖ, Óvodák, iskolák, szülők
A pedagógusok módszertani képzettsége	Iskolavezetés, pedagógiai intézetek, országos fórumok
Deszegregáció	Érintett iskola, pedagógusok, önkormányzat
Továbbtanulás Lemorzsolódás	partner középiskolák, pályaoorientáció megvalósításában közreműködő egyéb partnerek (pl. munkaügyi központ, pályaválasztási tanácsadó munkatársai), pályaválasztási felelős fejlesztő pedagógusok, mentoráló tanárok, iskolavezetés

6. AKCIÓTERV (MELLÉKLET)

7. ELÉRT EREDMÉNYEK A HELYZETELEMZÉS ELKÉSZÍTÉSE ÓTA

- Pedagógusaink folyamatosan dolgoznak a hátrányokból adódó különbségek csökkentésén, azért, hogy a hátrányos helyzetű diákok tanulmányi eredményét növeljék, társadalmi beilleszkedésüket segítsék.
- Gyermekvilág nevű órák bevezetése az alsó tagozaton, melyen elsősorban a szociális kompetenciákat fejlesztjük.
- Folyamatos a kapcsolattartás az önkormányzatokkal, az illetékes jegyzővel.
- Csökkent az évfolyamismétlők száma a hátrányos helyzetű tanulók körében
- IPR munkacsoport felállítása, a HH-s és HHH-s tanulókkal való integrált foglalkozás egyéni és csoportos fejlesztési tervek alapján
- a munkánkat IPR szakértő segíti, havonta kontrollálja
- hospitálások más intézményekben, jó gyakorlatok átvétele

8. KÖTELEZETTSÉGEK

- Az iskola esélyegyenlőségi programját az intézmény minden dolgozója, tanulója, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhetővé, megismerhetővé kell tenni. **Felelős:** az intézmény vezetője. **Határidő:** folyamatos.
- A program elfogadása után a benne foglaltak megvalósításában részt vesz minden pedagógus, az ifjúságvédelmi felelős, az iskola igazgatója. **Határidő:** folyamatos.
- Az esélyegyenlőségi programban foglaltak a mindennapi nevelő-oktató munkában érvényesítik a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség a tolerancia és az egyenlő bánásmód elvét. Minden nevelő felelőssége ennek megvalósítása, a programban való aktív részvétel **Felelős:** minden pedagógus. **Határidő:** folyamatos.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén a panaszokat minden esetben ki kell vizsgálni. **Felelős:** minden nevelő: ifjúságvédelmi felelős, iskolaigazgató.
- Az intézménnyel szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél ismerje meg az intézményi esélyegyenlőségi programot és azt magára nézve is kötelezőként kövesse. **Felelős:** igazgató. **Határidő:** folyamatos.

9. MEGVALÓSÍTÁS

Az Intézkedési Terv eredményes megvalósítását az érintettek (tanulók, szülők, pedagógusok, pedagógiai munkát segítő) aktív részvétele garantálja. Biztosítjuk a fenntartói Esélyegyenlőségi Program intézményünkre vonatkozó intézkedéseinek megvalósítását, törekszünk a vállalt kötelezettségek, célkitűzések elérésére. Folyamatos visszacsatolással, értékeléssel követjük nyomon az esélyegyenlőség elveinek érvényesülését.

A feladatok végrehajtása ütemezett munkaterv alapján történik.

A fenntartó által szervezett fórumokon, továbbképzéseken részt vállalunk. Tapasztalatainkról, a felmerülő problémákról szakemberekkel konzultálunk.

Évente, a tanév végén felülvizsgáljuk a programban elért eredményeket, tennivalókat. Célunk az Intézményi Esélyegyenlőségi Program összhangjának megteremtése az intézmény alapidokumentumaival.

CÉL	FELADAT	MÓDSZER, ESZKÖZ	FELELŐS	GYAKORISÁG
Minden iskolai dokumentumban érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és a program célkitűzései	A működést és a pedagógiai munkát meghatározó dokumentumok vizsgálata.	Dokumentum-elemzés	Intézményvezető	A program elfogadása után, a dokumentumok módosításakor
A folyamatos visszacsatolással és értékeléssel az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség elveinek folyamatos érvényesítése	Az értékelés, visszacsatolás megtervezése	Munkaterv készítése és az ütemezett feladatok végrehajtása	Intézményvezető	Évente
Felkészült szakemberek az érintett területen	Továbbképzések, konzultációk, fórumok szervezése	Szakemberek meghívása	Intézményvezető	Évente

10. MONITORING ÉS NYILVÁNOSSÁG

Az intézmény minden elérhető eszközt, nyilvánosságot bevon a program megismertetése, támogató, segítő környezet kialakítása érdekében.

(faliújság, értekezletek, szülői fórumok, osztályfőnöki órák, intézményi hírlevelek, iskolai honlap)

A fenntartót évente tájékoztatja az Intézkedési Terv megvalósításában elért eredményről.

A monitoring, nyilvánosság és adatszolgáltatás alkalmával nem sérülhetnek a személyiségi jogok.

A programot érintő éves felülvizsgálati monitoring a következőkre terjed ki:

- -A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek intézményi esélyegyenlőségi helyzetére
- -A program keretében elfogadott akcióterv feladatainak elvégzésére
- -Az intézkedésekhez kapcsolt indikátoroknak való megfelelés mértékének megállapítására

11. KONZULTÁCIÓ ÉS VISSZACSATOLÁS

Az intézmény biztosítja, hogy a programot elfogadás előtt a fenntartó, a szülők, és a tanulók megismerhessék, és véleményezési jogukkal élhessenek.

A program nyilvános, megtekinthető.

A javaslatok, észrevételek dokumentálásáról az intézmény vezetője gondoskodik. A programot a nevelőtestület írásban fogadja el.

12. SZANKCIONÁLÁS

Az Intézményi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását érintő, az egyenlő bánásmód elvét sértő eseteket az intézmény vezetője vizsgálja.

- -Elemzi az okokat
- -Megállapítja a felelősséget
- -Megteszi a szükséges intézkedéseket

13. ELFOGADÁS

1.) Az Esélyegyenlőségi Programot az iskola Szülői Szervezete megismerte, véleményezte és elfogadásra javasolta.

a Szülői Szervezet vezetője

2.) Az Esélyegyenlőségi Programot a diákokat képviselő tanulók (DÖK) a küldöttgyűlésen megismerték, véleményezési jogukkal éltek.

DÖK segítő tanár

3.) Az Esélyegyenlőségi Programot az iskola Iskolaszéke az ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

az Iskolaszék vezetője

4.) Az Esélyegyenlőségi Programot a nevelőtestület megismerte, az abban foglaltakkal egyetértett és 100%-os igenlő szavazattal elfogadta.

A Köznevelési Esélyegyenlőségi Helyzetelemzést és Intézkedési Tervet a Kaposvári Egyetem mint fenntartó jóváhagyta.

Kaposvár, 2009-03-24

Prof. Dr. Babinszky László
rektor